

Domovská stránka>Vaše práva>Obete trestného činu>Odškodnenie>Ak sa môj nárok má posudzovať v tejto krajine

Ak sa môj nárok má posudzovať v tejto krajine

Slovensko

Ak sa môj nárok má posudzovať v tejto krajine - Slovensko

Za aký druh trestnej činnosti môžem získať odškodnenie?

Zákon upravuje jednorazové finančné odškodnenie osôb, ktorým bola spôsobená ujma na zdraví v dôsledku úmyselných násilných trestných činov, iné trestné činy nie sú predmetom odškodnenia. Ide najmä o trestné činy vraždy, ublíženia na zdraví, zákon ako osobitnú kategóriu trestných činov, za ktoré patrí i náhrada nemajetkovej ujmy, považuje trestné činy obchodovania s ľuďmi, znásilnenia, sexuálneho zneužívania, sexuálneho násillia, domáceho násillia a nedobrovoľného zmiznutia.

Za aký druh zranenia môžem získať odškodnenie?

Obete násilného trestného činu sú odškodňované výlučne v rozsahu škody na zdraví (náhrady za bolesť a sťaženie spoločenského uplatnenia). Pri trestných činoch obchodovania s ľuďmi, znásilnenia, sexuálneho zneužívania, sexuálneho násillia, domáceho násillia a nedobrovoľného zmiznutia, zákon upravuje odškodnenie za nemajetkovú ujmu.

Môžem získať odškodnenie, ak som príbuzný(-á) alebo závislá osoba obete, ktorá zahynula v dôsledku trestného činu? Ktorí príbuzní alebo závislé osoby môžu získať odškodnenie?

V prípade, že osoba v dôsledku násilného trestného činu zomrela, majú podľa zákona možnosť požiadať o odškodnenie aj jej príbuzní, a to konkrétne pozostalý manžel po zomretom a pozostalé dieťa po zomretom, a ak ich niet, pozostalý rodič po zomretom, a osoba, ktorá žila so zomretým najmenej po dobu jedného roka pred smrťou v spoločnej domácnosti a ktorá sa so zomretým starala o spoločnú domácnosť, alebo osoba, ktorá bola odkázaná výživou na zomretého.

Môžem získať odškodnenie, ak som príbuzný(-á) alebo závislá osoba obete, ktorá prežila? Ktorí príbuzní alebo závislé osoby môžu v takomto prípade získať odškodnenie?

Nie, zákon v takomto prípade neumožňuje odškodnenie príbuzných osôb obete trestného činu.

Môžem získať odškodnenie, ak nie som štátnym príslušníkom krajiny EÚ?

O odškodnenie môže požiadať obeť násilného trestného činu, ktorá je občanom Slovenskej republiky, občanom iného členského štátu, alebo osobou bez štátnej príslušnosti, ktorá má na území Slovenskej republiky alebo na území iného členského štátu trvalý pobyt, alebo cudzí štátny príslušník za podmienok a v rozsahu ustanovenom medzinárodnou zmluvou, ktorá bola ratifikovaná a vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak k ujme na zdraví došlo na území Slovenskej republiky. O odškodnenie môže požiadať aj obeť násilného trestného činu, ktorá má v Slovenskej republike udelený azyl, doplnkovú ochranu, dočasné útočisko, pobyt alebo tolerovaný pobyt, ak k ujme na zdraví došlo na území Slovenskej republiky.

Môžem žiadať o odškodnenie v tejto krajine, ak tu žijem alebo z tejto krajiny pochádzam (toto je krajina môjho bydliska alebo mojej štátnej príslušnosti) dokonca aj vtedy, ak bol trestný čin spáchaný v inej krajine EÚ? Môžem to vykonať namiesto toho, že budem žiadať o odškodnenie v krajine, kde bol trestný čin spáchaný? Ak áno, za akých podmienok?

Nie, takýto postup slovenský právny poriadok neumožňuje. O odškodnenie možno požiadať, len ak k ujme na zdraví došlo na území Slovenskej republiky.

Musím najprv nahlásiť trestný čin polícii, aby som mohol(-la) žiadať o odškodnenie?

O odškodnenie možno žiadať, ak už došlo k začatiu trestného stíhania a doterajšie výsledky vyšetrovania alebo skráteného vyšetrovania orgánov činných v trestnom konaní nevyvolávajú dôvodné pochybnosti o tom, že obeť násilného trestného činu bola spôsobená ujma na zdraví skutkom, ktorý má znaky trestného činu. Teda poskytnúť odškodnenie možno už po začatí trestného stíhania, nie je ale významné, či na základe trestného oznámenia poškodeného alebo na základe iného podnetu.

Musím počkať na výsledok policajného vyšetrovania alebo trestného konania pred tým, ako budem môcť žiadať o odškodnenie?

Nie, žiadosť je možné doručiť ministerstvu už po začatí trestného stíhania, ak doterajšie výsledky vyšetrovania alebo skráteného vyšetrovania orgánov činných v trestnom konaní nevyvolávajú dôvodné pochybnosti o tom, že obeť násilného trestného činu bola spôsobená ujma na zdraví skutkom, ktorý má znaky trestného činu

Žiadosť je ale potrebné doručiť ministerstvu najneskôr do jedného roka odo dňa nadobudnutia právoplatnosti rozsudku alebo trestného rozkazu, ktorým sa páchatel uznáva vinným zo spáchania trestného činu, ktorým bola obeť spôsobená ujma na zdraví, alebo rozsudku, ktorým bol obžalovaný spod obžaloby oslobodený, pretože nie je trestne zodpovedný pre nepríčetnosť alebo pre nedostatok veku a ujma na zdraví nebola obeť uhradená inak. Ak dôjde k prerušeniu trestného stíhania, k zastaveniu trestného stíhania, prípadne odloženiu veci podľa príslušných ustanovení zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok, obeť môže požiadať o odškodnenie, na základe rozhodnutia príslušného orgánu, z ktorého budú vyplývať vyššie označené skutočnosti. V takom prípade ale výsledky vyšetrovania alebo skráteného vyšetrovania orgánov činných v trestnom konaní nemôžu vyvolávať dôvodné pochybnosti o tom, že sa stal trestný čin, ktorým bola obeť spôsobená ujma na zdraví.

Musím najprv požadovať odškodnenie od páchatefa – ak sa potvrdila jeho totožnosť?

V prípade, ak si obeť násilného trestného činu uplatní nárok na odškodnenie až po skončení trestného konania, podmienkou vzniku nároku na odškodnenie je uplatnenie si nároku na náhradu škody od páchatefa trestného činu v trestnom konaní - do skončenia vyšetrovania alebo skráteného vyšetrovania. To neplatí, ak bola trestným činom spôsobená smrť alebo ak ide o ujmu na zdraví spôsobenú trestným činom obchodovania s ľuďmi, znásilnenia, sexuálneho násillia, sexuálneho zneužívania, týrania blízkej osoby a zverenej osoby alebo nedobrovoľného zmiznutia.

Ak nebola zistená totožnosť páchatefa alebo páchatel nebol odsúdený, môžem napriek tomu žiadať o odškodnenie? Ak áno, aké dôkazy musím predložiť na podporu mojej žiadosti o odškodnenie?

Ak páchatel trestného činu, ktorým bola obeť spôsobená ujma na zdraví, nie je známy, zdržiava sa na neznámom mieste alebo jeho trestnému stíhaniu bráni zákonná prekážka a ujma na zdraví nebola obeť plne uhradená inak, obeť môže požiadať o odškodnenie, iba ak výsledky vyšetrovania alebo skráteného vyšetrovania orgánov činných v trestnom konaní nevyvolávajú dôvodné pochybnosti o tom, že sa stal trestný čin, ktorým bola obeť spôsobená ujma na zdraví. K žiadosti je potrebné doložiť právoplatné rozhodnutie orgánu činného v trestnom konaní alebo súdu, ktorý vo veci naposledy konal, ktoré by preukazovalo vyššie označené skutočnosti.

Existuje lehota, v rámci ktorej musím podať žiadosť o odškodnenie?

Žiadosť je možné doručiť ministerstvu už po začatí trestného stíhania. Žiadosť je potrebné uplatniť najneskôr v lehote do jedného roka odo dňa nadobudnutia právoplatnosti trestného rozsudku, ktorým sa páchatel uznáva vinným. V prípade, ak páchatel trestného činu nie je známy alebo trestnému stíhaniu bráni zákonná prekážka, treba žiadosť uplatniť v lehote jedného roka od nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia orgánu činného v trestnom konaní, ktorý vo veci naposledy konal. Uplynutím tejto lehoty nárok na odškodnenie podľa tohto zákona zaniká.

Ak súd v trestnom konaní odkázal obeť násilného trestného činu s jej nárokom na náhradu škody, ktorá vznikla v dôsledku ujmy na zdraví, na civilný proces alebo konanie pred iným orgánom, žiadosť sa podáva do jedného roka odo dňa nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa rozhodlo o nároku obeť násilného trestného činu v civilnom procese alebo konaní pred iným orgánom. Uplynutím tejto lehoty nárok na odškodnenie podľa tohto zákona zaniká.

Na aké straty a výdavky sa vzťahuje odškodnenie?

Napríklad, bude sa odškodnenie vzťahovať na:

Odškodnenie sa vypláca výlučne v rozsahu škody na zdraví (náhrady za bolesť a sťaženie spoločenského uplatnenia), a v zákonom ustanovených prípadoch i v rozsahu morálnej ujmy. Na žiadne iné straty a výdavky sa odškodnenie nevzťahuje.

a) Pre obeť trestného činu:

– Fyzická (iná než psychická) ujma:

*náklady na zdravotnú starostlivosť (lekárske ošetrovanie – ambulantná a nemocničná liečba, zotavenie),
dodatočné potreby alebo náklady, ktoré vznikli v dôsledku zranenia (t. j. starostlivosť a pomoc, dočasná a trvalá liečba, predĺžená doba štúdia, fyzioterapia,
úprava domáceho prostredia, špeciálne pomôcky atď.),
trvalé následky zranenia (napr. invalidita a iné trvalé znevýhodnenie),
strata príjmu počas lekárskeho ošetrovania a po ňom (vrátane ušlej mzdy a straty zárobkovej schopnosti alebo nižšieho živobytia atď.),
strata príležitostí,
výdavky spojené so súdnym konaním v súvislosti s činom, ktorý spôsobil škodu, akými sú napríklad právne poplatky, súdne trovy),
odškodnenie za odcudzený alebo poškodený osobný majetok,
iné.*

- nevzťahuje sa

– Psychická (nemajetková) ujma:

bolesť a utrpenie obeť - odškodnenie nemajetkovej ujmy pri trestných činoch obchodovania s ľuďmi, znásilnenia, sexuálneho zneužívania, sexuálneho násillia, domáceho násillia a nedobrovoľného zmiznutia.

b) Pre oprávnené osoby alebo príbuzných obeť:

– Fyzická (iná než psychická) ujma:

*náklady na pohreb,
náklady na zdravotnú starostlivosť (napr. terapia pre rodinného príslušníka, ambulantná a nemocničná liečba, zotavenie),
strata živobytia alebo príležitostí.*

- nevzťahuje sa

– Psychická (nemajetková) ujma:

bolesť a utrpenie príbuzných a oprávnených osôb/náhrada pre pozostalých, ak obeť zahynula - pozostalým po obeť násilného trestného činu, ktorá zomrela, sa vypláca odškodnenie v zákonom stanovenej maximálnej výške 25-násobku minimálnej mzdy v čase, kedy došlo k spáchaniu skutku Ak bola trestným činom spôsobená smrť a je len jedna pozostalá obeť násilného trestného činu, ktorá bola odkázaná výživou na zomretého, má nárok na vyplatenie odškodnenia vo výške päťdesiatnásobku sumy mesačnej minimálnej mzdy platnej na obdobie kalendárneho roka, v ktorom došlo k spáchaniu trestného činu.
Vypláca sa odškodnenie jednou platbou alebo v mesačných splátkach?
Odškodnenie sa vypláca jednou platbou.

Akým spôsobom by mohlo moje vlastné správanie v súvislosti s trestným činom, môj záznam v registri trestov alebo nedostatok spolupráce počas súdneho konania ovplyvniť pravdepodobnosť získania odškodného a/alebo jeho výšku?

Prípadný záznam v registri trestov nemá žiadny vplyv na získanie odškodnenia od Slovenskej republiky. Rozhodovací orgán môže pristúpiť k zníženiu odškodnenia, resp. odškodnenie nepriznať v prípade, ak obeť spoluzavinila ujmu na zdraví alebo neuplatnila svoje práva tak, aby odškodnenie získala od páchatela trestného činu, ktorým jej bola spôsobená ujma na zdraví.

Akým spôsobom by mohla moja finančná situácia ovplyvniť pravdepodobnosť získania odškodnenia a/alebo jeho výšku?

Finančná situácia obeť nemá žiadny vplyv na rozhodovanie o odškodnení.

Existujú akékoľvek iné kritériá, ktoré by mohli ovplyvniť moju pravdepodobnosť na získanie odškodnenia a/alebo jeho výšku?

Výšku odškodnenie môže ovplyvniť miera spoluzavinenia obeť pri vzniknutej ujme na zdraví alebo skutočnosť, že obeť si neuplatnila svoje práva tak, aby odškodnenie získala priamo od páchatela trestného činu.

Ako sa odškodnenie vypočíta?

V prípade, ak bolo o ujme na zdraví rozhodnuté rozsudkom, vychádza sa z výšky ujmy na zdraví uvedenej v rozsudku, inak sa na výpočet odškodnenia, ak ide o ujmu na zdraví, primerane použijú ustanovenia osobitného predpisu upravujúceho poskytovanie náhrady za bolesť a náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia. Náhrada nemajetkovej ujmy v prípade trestných činov obchodovania s ľuďmi, znásilnenia, sexuálneho zneužívania, sexuálneho násillia, domáceho násillia alebo nedobrovoľného zmiznutia patrí v sume desaťnásobku minimálnej mzdy (v čase, kedy došlo k ujme) a náhrada nemajetkovej ujmy pre pozostalých v prípade, ak bola trestným činom spôsobená smrť patrí v sume 25-násobku minimálnej mzdy (v čase, kedy došlo k ujme).

Existuje minimálna/maximálna výška odškodnenia, ktoré je možné priznať?

Zákon nestanovuje minimálnu výšku odškodnenia. Maximálna výška odškodnenia je stanovená na 50-násobok minimálnej mzdy v čase, kedy došlo k spáchaniu trestného činu (pozn. aktuálne 31.150,- €).

Očakáva sa odo mňa uvedenie výšky odškodnenia vo formulári žiadosti o odškodnenie? Ak áno, dostanem pokyny na výpočet jeho výšky alebo v súvislosti s jeho inými aspektmi?

Ak o náhrade ujmy na zdraví už bolo rozhodnuté v rámci trestného konania právoplatným rozsudkom alebo trestným rozkazom, pri výpočte a poskytnutí odškodnenia v prípade ujmy na zdraví sa vychádza z rozsahu spôsobenej ujmy na zdraví uvedenej v rozsudku alebo v trestnom rozkaze. Ak bola obeť so svojím nárokom uplatneným v rámci trestného konania odkázaná na civilné konanie, pri výpočte a poskytnutí odškodnenia v prípade ujmy na zdraví sa vychádza z rozsahu spôsobenej ujmy na zdraví uvedenej v rozhodnutí civilného súdu. Inak je na určenie výšky odškodnenia potrebný znalecký alebo lekársky posudok, ktorý obsahuje i údaje nevyhnutné pre určenie konkrétnej výšky odškodnenia. Pravidlá pre určenie výšky odškodnenia určuje právny predpis upravujúci pravidlá výpočtu škody na zdraví vo všeobecnosti, teda nielen na účely odškodňovania obeť násilných trestných činov.

Ak dostanem odškodnenie za utrpenú stratu z iných zdrojov (napríklad od môjho zamestnávateľa alebo zo systému súkromného poistenia), odráta sa jeho výška z výšky odškodnenia, ktoré mi vyplatí tento orgán/subjekt?

Áno, odškodnenie sa poskytuje len za predpokladu, že škoda nebola nahradená inak (napríklad zo systému súkromného poistenia, alebo priamo páchatelom násilného trestného činu).

Môžem získať preddavok odškodnenia? Ak áno, za akých podmienok?

Preddavok na odškodnenie nie je možný.

Môžem získať doplnkové alebo dodatočné odškodnenie (napr. v nadväznosti na zmenenú situáciu alebo zhoršenie zdravotného stavu atď.) po vydaní hlavného rozhodnutia?

Takýto postup je možný, obeť môže žiadať o odškodnenie aj opakovane (napríklad v súvislosti so zmenou situácie alebo zhoršením zdravotného stavu), avšak žiadosť musí byť i v takom prípade podaná v základnej lehote (teda najneskôr v lehote jedného roka odo dňa nadobudnutia právoplatnosti trestného rozsudku, ktorým sa páchatel uznáva vinným a v prípade, ak páchatel trestného činu nie je známy alebo trestnému stíhaniu bráni zákonná prekážka, v lehote jedného roka odo dňa nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia orgánu činného v trestnom konaní, ktorý vo veci naposledy konal). Celková suma odškodnenia v tej istej veci ale nesmie presiahnuť 50-násobok minimálnej mzdy.

Áké podporné dokumenty musím predložiť spolu so žiadosťou o odškodnenie?

právoplatný rozsudok alebo rozhodnutie orgánu činného v trestnom konaní, ktorý vo veci naposledy konal; ak obeť nemôže také rozhodnutie pripojiť, je potrebné, aby označila orgán činný v trestnom konaní alebo súd, ktorý o trestnom čine naposledy konal, doklad o ujme na zdraví, ktorá bola obeťou násilného trestného činu spôsobená trestným činom; ak je takýto doklad súčasťou vyšetrovacieho spisu alebo súdneho spisu, obeť násilného trestného činu namiesto predloženia dokladu o ujme na zdraví môže označiť takýto doklad a spis, ktorého je súčasťou, údaje o opatreniach, ktoré obeť prijala, aby odškodnenie získala od páchatela trestného činu, ktorým jej bola spôsobená ujma na zdraví, obchodovania s ľuďmi, znásilnenia, sexuálneho násillia alebo sexuálneho zneužívania),

doklad preukazujúci, že žiadosť podáva osoba, ktorá je obeťou násilného trestného činu a ktorá žila so zomretým v čase jeho smrti v spoločnej domácnosti, ak bola trestným činom spôsobená smrť. Keď sa žiadosť prijme a spracuje, je potrebné uhradiť správne alebo iné poplatky?

Konanie o odškodnení nie je spoplatnené.

Ktorý orgán rozhoduje o žiadosti o odškodnenie (vo vnútroštátnych prípadoch)?

O žiadostiach o odškodnenie rozhoduje Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky.

Kam mám odoslať svoju žiadosť (vo vnútroštátnych prípadoch)?

Žiadosť je potrebné zaslať na adresu: Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky, Račianska ul. 71, 813 11 Bratislava

Vyžaduje sa moja účasť na tomto konaní a/alebo v čase, kedy sa rozhoduje o mojej žiadosti?

Účasť obeť nie je potrebná.

Ako dlho trvá (približne), kým orgán rozhodne o mojej žiadosti o odškodnenie?

Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky je povinné o žiadosti o odškodnenie rozhodnúť v lehote 4 mesiacov. Táto lehota sa predlžuje o čas od vyžiadania súčinnosti alebo dokladov nevyhnutných pre rozhodnutie do ich poskytnutia od príslušných orgánov činných v trestnom konaní, súdov, iných štátnych orgánov, vyšších územných celkov, obcí a iných osôb.

Ák nie som spokojný(-á) s rozhodnutím orgánu, ako ho môžem napadnúť?

Ák Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky nevyhovie žiadosti alebo jej vyhovie iba sčasti, má obeť násilného trestného činu právo domáhať sa ochrany svojich subjektívnych práv správnou žalobou v zmysle príslušných ustanovení zákona č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok.

Kde získam potrebné formuláre a iné informácie o tom, ako podať žiadosť?

Na webovej stránke Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky (

<https://www.justice.gov.sk/Stranky/Ministerstvo/Pomoc-obetiam/Pre-obete/Od%C5%A1kodnenie%20po%201.7.2021.aspx>) Každá obeť je o možnostiach a podmienkach získania odškodnenia od Slovenskej republiky informovaná v rámci trestného konania zo strany vyšetrovujúcich orgánov.

Existuje nejaká špeciálna linka pomoci alebo webová stránka, ktoré môžem využiť?

Informácie o odškodňovaní obeť trestných činov sú zverejnené na webovej stránke Ministerstva spravodlivosti SR (

<https://www.justice.gov.sk/Stranky/Ministerstvo/Pomoc-obetiam/Pre-obete/Od%C5%A1kodnenie%20po%201.7.2021.aspx>). Zároveň pri výsluchu obeť v rámci trestného konania táto obdrží informácie o organizáciách poskytujúcich obeť pomoc a podporu (spolu s kontaktnými údajmi).

Môžem získať právnu pomoc (pomoc od právnik) pri podávaní žiadostí?

Právna pomoc osobitne na účel podania žiadosti o odškodnenie neexistuje. Je možné použiť všeobecnú právnu pomoc zabezpečenú štátom zo strany Centra právnej pomoci. Okrem toho pri podaní žiadosti o odškodnenie poskytuje základné usmernenie i samotné Ministerstvo spravodlivosti SR.

Existujú nejaké organizácie na podporu obeť, ktoré mi môžu pomôcť s podaním žiadosti o odškodnenie?

Áno, existujú organizácie, ktoré poskytujú pomoc a podporu obeť násilných trestných činov, tie ale aktuálne pôsobia nezávisle od štátu.

Posledná aktualizácia: 23/09/2021

Obsah pôvodných vnútroštátnych jazykových verzií na tejto webovej lokalite spravujú príslušné členské štáty. Preklady týchto textov zabezpečila Európska komisia. V prekladoch preto ešte môžu chýbať možné úpravy pôvodných textov, ktoré neskôr vykoná príslušný štátny orgán členského štátu. Európska komisia vylučuje akúkoľvek zodpovednosť za akékoľvek informácie alebo údaje obsiahnuté alebo uvedené v tomto dokumente. Právne normy v oblasti autorských práv členského štátu zodpovedných za túto stránku nájdete v právnom oznámení.